

Kompas

Augustus 2013

nummer 1

Colofon

Jaargang 5
Nummer 1
Augustus 2013

Werkmateriaal met verwerkings-
mogelijkheden voor leidinggevenden en
kinderen van -12 kinderclubs.

Redactie

Mw. P.H. Herweijer, voorzitter
Mw. G.M. de Regt, eindredactie
Dhr. G.M.J. Eikelboom
Mw. J. de Jongh
Dhr. M. Kortleven
Mw. D.J. Visser
Dhr. J.L. Vogelaar
Mw. N.L. van Wijngaarden-Kersten

Abonnementen

De abonnementsprijs voor
particulieren is € 15 per jaar.
Leidinggevenden van aangesloten
verenigingen ontvangen *Kompas*
gratis. De ledenboekjes zijn bij de
contributie van de vereniging
inbegrepen.

Uitgave

Jeugdbond Gereformeerde
Gemeenten
Postbus 79
3440 AB Woerden
T: (0348) 489948
W: www.jbgg.nl
E: info@jbgg.nl

Van de redactie

Dit seizoen is het thema van *Kompas*: 'Het geloof'. In de preek op zondag horen kinderen vaak over het geloof. Ze maken zich daar ongetwijfeld ook een voorstelling van. Hopelijk hebben ze mensen in hun omgeving waaraan ze kunnen zien wat het geloof inhoudt. Zulke levende voorbeelden hebben ze nodig.

Ook in de Bijbel kom je mensen tegen die een voorbeeld voor ons zijn. Dit jaar zullen verschillende personen voor het voetlicht komen. In hun leven zijn aspecten van het geloof te zien: gehoorzaamheid, vertrouwen, acht geven op Gods Woord, uitzien naar de vervulling van Gods beloften. Maar ook wordt iets duidelijk van de strijd waarmee het geloof gepaard gaat en het uitzien naar Gods genade.

Ook kinderen kunnen in hun hart het geloof hebben ontvangen. De Heere Jezus stelt het kinderlijke vertrouwen niet voor niets als voorbeeld. De Heilige Geest geeft het geloof en voedt het ook. Het is daarom voor alle kinderen nodig dat ze uit de Bijbel leren Wie het geloof werkt en wat het inhoudt. Niemand kan het geloof missen. De boodschap die dit jaar centraal staat is daarom: Geloof in de Heere Jezus Christus en je zult zalig worden (Handelingen 16: 31).

Gertrude de Regt

Introductie jaarthema

Als er wordt gewerkt met een jaarthema, is het goed dat dit eerst wordt geïntroduceerd bij de kinderen. Hieronder wordt daarvoor een suggestie gegeven. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de werkbladen in de bijlage.

Vooraf:

- Span een lijn voorin de clubruimte en hang daaraan het papieren label over 'het geloof' en over Abraham.

Op de clubavond:

- Open de avond zoals gebruikelijk met zingen, Bijbellezen en gebed. Vraag de kinderen hun Bijbel open te laten liggen (bij het gelezen gedeelte, Hebreeën 11).
- Vraag de kinderen hoe de mensen die in dit hoofdstuk voorkomen, vaak worden genoemd (geloofshelden). Vraag hierop verder: waren dit bijzondere mensen? Wat maakt dat ze toch 'geloofshelden' worden genoemd? Leg uit dat deze mensen voorbeelden voor ons zijn. Uit hun leven kunnen we iets leren over wat het geloof in het leven van mensen kan doen.
- Vertel dat 'het geloof' dit jaar het thema is van de Bijbelvertellingen uit *Kompas*. De eerste vertelling (of Bijbelstudie) zal gaan over Abraham. Houd vervolgens de vertelling of doe de Bijbelstudie*.

*Voor +10 is er een Bijbelstudie over Abraham. Het is ook een optie om de eerste keer de vertelling over Abraham te houden en de volgende keer de Bijbelstudie te doen.

- Na de vertelling of Bijbelstudie: Vraag de kinderen waaraan je kunt zien dat Abraham een gelovige was. Schrijf dat in een paar kernwoorden op het label. Bijvoorbeeld: gehoorzaam, luisteren, vertrouwen, etc.

Bij de volgende clubavonden:

- Hang elke keer een nieuw label aan de lijn dat bij de vertelling hoort en schrijf daarop wat je uit het leven van deze persoon hebt geleerd over het geloof.

Variaties en andere mogelijkheden:

- De werkbladen kunnen ook op andere manieren worden gebruikt. Je kunt ze (verkleind) kopiëren voor alle kinderen en gebruiken bij de verwerking. Je kunt ze later bundelen.

- Je kunt kinderen ook zelf aan de slag laten gaan, door het laten maken van een collage en die ophangen. Bijvoorbeeld met woorden die de kinderen maken van letters uit tijdschriften of die ze zelf tekenen:

- Maak een woordspin op een whiteboard of flap-over. Schrijf in het midden 'geloof' en laat de kinderen woorden zeggen die het eerste bij hen opkomen als ze aan het geloof denken.

Abraham - gehoorzaam volgen

Lezen

Hebreeën 11: 1-3 en 8-16

Kerntekst

Door het geloof is Abraham, geroepen zijnde, gehoorzaam geweest, om uit te gaan naar de plaats die hij tot een erfdeel ontvangen zou; en hij is uitgegaan, niet wetende waar hij komen zou (Hebreeën 11: 8).

Zingen

Psalm 27: 1

Psalm 31: 12, 15

Psalm 56

Psalm 62: 1, 4, 5

Psalm 89: 20

Psalm 105: 5-7

Psalm 106: 3

Psalm 115: 6

Psalm 119: 10, 27

Psalm 122

Thema: Het geloof

Het geloof speelt in het leven van Abraham en zijn vrouw Sara een grote rol. Zij staan niet voor niets in de rij van de geloofshelden in Hebreeën 11. Hoewel het geloof van Abraham vaak aangevochten is geweest en hij soms zijn eigen weg ging, wordt zijn leven toch getekend door gehoorzaamheid. Zijn grote vertrouwen op God en Gods beloften lopen als een rode draad door Abrahams leven. Hij volgde de Heere in gehoorzaamheid en is daarmee niet beschaamd uitgekomen. Dat is het voorbeeld dat wij door deze geschiedenis krijgen. Dit nummer bevat een Bijbelstudie voor +10 en een vertelschets met werkboekje voor -10.

Vertelschets -10

De vader van Maurits werkt bij een groot bedrijf. Op een dag zegt hij: "Jongens, mijn baas heeft gezegd dat ik voor vier jaar in China moet gaan werken. Ze hebben daar iemand nodig van ons bedrijf die alles weet van de machines. Jullie mogen allemaal mee. We gaan verhuizen." Maurits schrikt. Verhuizen? Dan moet hij naar een ander land, weg van zijn vrienden, zijn neefjes en nichtjes. Naar welk school moet hij dan? En hij spreekt toch geen Chinees? Dan kan hij toch niet begrijpen wat de meester zegt op zijn nieuwe school?

Het duizelt Maurits.

's Avonds in bed ligt hij te huilen. Hij wil niet naar een ander land. Waarom kan papa niet gewoon in Nederland blijven werken? Hij bidt: "Heere, wilt U zorgen dat ik niet weg hoef? Kunt U papa geen andere baan geven, zodat hij in Nederland kan blijven?"

Maurits voelt zich erg alleen en hij kan niet in slaap komen.

Zou jij schrikken als je te horen kreeg dat je alles achter moet laten en moet verhuizen naar een ander land, waar je de taal niet spreekt en waar je vrienden niet zijn?

In de Bijbel staat een verhaal over een man die alles moest achterlaten. Hij moest van de Heere verhuizen naar een ander land. Dat is Abraham.

Het gras suist zachtjes in de wind. De zon schijnt fel. Verder is het stil. Het lijkt of er niets beweegt. Maar als je goed kijkt, zie je heel in de verte een stofwolk. Langzaam wordt de stofwolk groter. Er mekkert een geit! En nu hoor je ook schapen.

Kijk eens, het is een hele kudde die daar aan komt. Schapen, geiten, koeien, kamelen. Er lopen ook mensen tussen en er zitten mensen op de kamelen. Van wie is die kudde? Al die dieren zijn van Abraham. Sara zijn vrouw en zijn neef Lot zijn er ook bij. En verder zijn er veel knechten, die voor de kudde zorgen.

Abraham komt uit Ur. Daar woont zijn familie en daar staat zijn huis.

Waar gaat Abraham heen? Ja, dat weet hij zelf ook niet.

Maar... je gaat toch niet zómaar op reis? Je gaat toch altijd ergens naar toe?

Ja, maar toch weet Abraham niet waar hij naar toe gaat.

Maar... waaróm gaat Abraham dan op reis? Weet hij dat ook niet? Ja, dat weet hij wel. Dat weet hij zelfs heel goed: Abraham gaat op reis omdat de Heere dat wil. De Heere heeft gezegd: "Abraham, je moet weggaan bij je familie, je moet weggaan uit je land en je moet gaan wonen in het land dat ik je zal wijzen. Ik zal de weg wijzen."

Waarom moet Abraham weg? Kan hij niet gewoon in zijn land blijven wonen? Abraham en zijn vader en zijn opa zijn nakomelingen van Sem de zoon van Noach. Sem diende de Heere, maar Abrahams familie en heel veel andere mensen hebben de Heere verlaten. Ze dienen de afgoden. En daarom wil de Heere dat Abraham weggaat uit dat goddeloze land. Hij moet naar een ander land verhuizen.

Wil Abraham dat ook? Ja, hij doet meteen wat de Heere zegt. Hij is gehoorzaam. Dat komt door het geloof van Abraham.

Vindt Abraham het dan niet erg dat hij zijn huis moet verlaten en zal hij zijn familie dan niet missen? Hij zal best zijn huis en zijn familie gaan missen, maar toch doet hij wat de Heere zegt. Weet je waarom? Omdat Abraham de Heere liefheeft. Hij wil graag doen, wat de Heere wil, zelfs als hij alles moet verlaten.

De Heere heeft nog meer tegen Abraham gezegd: Abraham je zal kinderen krijgen en kleinkinderen. Jouw kinderen en kleinkinderen zullen ook weer kinderen krijgen en zo zal je familie steeds groter worden totdat het een groot volk is geworden. En uiteindelijk zal daaruit de Verlosser geboren worden, de Heere Jezus.

Wat belooft de Heere veel aan Abraham. Maar... hoe moet dat dan? Abraham en Sara hebben geen kinderen en ze zijn allebei al oud. Hoe kunnen er dan kinderen en kleinkinderen komen?

Abraham vraagt het niet aan de Heere. Weet je waarom niet? Omdat Abraham gelooft wat de Heere zegt. De Heilige Geest werkt in het hart van Abraham. Daardoor gelooft Abraham met heel zijn hart dat het zó zal gebeuren als de Heere zegt. En daarom verlaat hij Ur en trekt naar dat onbekende land.

Het wordt een lange reis. Elke dag moeten Abraham en de kudde lopen. Abraham trekt van Ur naar Haran, waar hij een tijdje woont. Dan trekt hij weer verder totdat hij bij Sichem komt, in het land Kanaän.

Wat een mooi land is Kanaän. Overal groeit gras en er is water voor de beesten.

Is dit nu het eindpunt? Of moeten ze nog verder? Abraham weet het niet. Maar dan verschijnt de Heere aan Abraham. "Abraham," zegt de Heere, "dit is het land dat Ik je beloofd heb. Dit land zal Ik aan jou geven en aan je kinderen en je kleinkinderen. Hier moet je gaan wonen. Dit is het land waar je zegen zult ontvangen en de grootste zegen is dat hier de Verlosser, de Heere Jezus geboren zal worden."

Is Abraham blij dat hij nu eindelijk een nieuwe woonplaats heeft? Gaat hij nu eerst een huis bouwen om in te wonen? Nee, Abraham bouwt geen huis, hij gaat stenen verzamelen. Daarvan maakt hij een altaar.

Als het altaar klaar is, slacht hij dieren om de Heere te offeren. Het is alsof hij met dat offer zegt: "Heere, dit offer is voor U, want alles wat ik heb, heb ik van U gekregen. Ik geef het aan U terug. Ik wil doen, wat U wilt."

Heeft Abraham later een huis gebouwd? Nee, Abraham is altijd in tenten blijven wonen. Een tent kun je overal neerzetten, maar een tent is lang niet zo stevig als een huis. Abraham weet dat hij niet zo lang meer op de aarde zal wonen. Vroeger woonde hij in een huis, maar nu vindt hij een huis niet meer belangrijk. Hij weet dat hij straks zal sterven. Dan mag hij naar de hemel! In de Bijbel wordt dat genoemd: 'de stad die fundamenten heeft en die door de Heere Zelf gemaakt is'. Die hemelse stad staat stevig op een vaste grond. Veel steviger dan een tent. Zo stevig staat ook het geloof van Abraham op de beloften die de Heere hem heeft gedaan.

Abraham verlangt ernaar om altijd bij de Heere te zijn. Dan hoeft hij nooit meer alles te verlaten, want bij de Heere is geen pijn, geen angst geen verdriet. Daar is geen zon en ook geen maan, want de heerlijkheid van God verlicht de hemel en de Heere Jezus is daar.

Abraham heeft de Heere Jezus op aarde nooit gezien, toch geloofde hij. Het geloof is daarom ook een vaste grond, een fundament, van de dingen die je hoopt en een bewijs van de dingen die je niet ziet. Abraham is later gestorven in het vaste geloof dat de Heere zal doen wat Hij heeft beloofd. In de hemel heeft hij de Heere Jezus ontmoet. God heeft zijn beloften waargemaakt. De Heere is goed.

Alles achterlaten en op reis naar een ander land... Voor Maurits is dat niet leuk. 's Ochtends, als hij beneden komt, kijkt mama hem aan. Ze ziet dat hij niet goed heeft geslapen.

Ze zegt: "Maurits, vind je het erg dat we weg gaan uit Nederland?" Maurits knikt. "Ik vind het ook erg," zegt mama, "om weg te gaan uit ons huis en bij onze familie. Ik heb aan de Heere gevraagd of het niet anders kan. Maar de Heere heeft me laten zien dat Hij overal is en dat Hij ook in China bij ons zal zijn. Papa en ik geloven dat de Heere wil dat wij daarheen gaan. Waarom, dat weten we nog niet. Maar we geloven dat de Heere ons zal zegenen in dat verre land."

Maurits zegt niets. Als hij 's avonds in bed ligt, bidt hij zachtjes: "Heere, ik wil nog steeds niet weg uit Nederland, maar ik wil wel dicht bij U leven en doen wat U zegt. Ik wil U volgen, en U gehoorzaam zijn. Wilt U mij dat geven? Om Jezus wil, amen."

Aantekeningen bij de tekst

- Vers 1 *het geloof nu is een vaste grond*: het geloof is een vast vertrouwen, een zekere garantie. 'Hypostase', het Griekse woord dat met 'vaste grond' wordt vertaald, is een juridisch woord dat 'bewijs van eigendom' betekent.
van de dingen die men hoopt: men hoopt (gelooft) dat de beloften van God in vervulling gaan.
- Vers 8 *Door het geloof is Abraham (...) gehoorzaam geweest*: Abraham geloofde vast en zeker wat God hem beloofde en daarom gehoorzaamde hij. Als hij op zijn eigen verstand had vertrouwd, was hij in Ur gebleven. Hij vertrouwde God en legde zijn leven en zijn lot in Gods handen.
- Vers 9 *en heeft in tabernakelen gewoond*: Abraham woonde in tenten. Hij heeft in Kanaän geen huis gebouwd.
- Vers 10 *Want hij verwachtte de stad die fundamenten heeft*: Abraham zag uit naar de hemel, het Jeruzalem dat boven is. Die stad rust op fundamenten, op de vaste belofte van God.
- Vers 13 *Deze allen zijn in het geloof gestorven*: tot aan het eind van hun leven hebben de aartsvaders standvastig geloofd in de beloften van God en in afwachting van de vervulling ervan zijn zij in de Heere gestorven.
de beloften niet verkregen hebbende: zij hebben echter de vervulling van Gods beloften, de komst van de Zoon van God naar deze aarde, zelf niet meer meegemaakt.
maar hebben dezelve van verre gezien: zij stonden nog ver van de vervulling vandaan. Zij hadden een minder duidelijk beeld daarvan.

Achtergrondinformatie

Context - Oude Testament

Abraham wordt tot Genesis 17 Abram genoemd. In Genesis 17 sluit de Heere een verbond met hem en dan wordt zijn naam veranderd in Abraham. Abraham leeft van 1952-1777 voor Christus. Zijn grootvader Nahor en zijn vader Terah stammen af van Sem, een van de drie zonen van Noach. Zij dienen echter niet meer de God van Noach, maar zij zijn afvallig geworden, zij dienen de afgoden. Tot Genesis 11: 17 wordt de geschiedenis van de gehele mensheid beschreven. In Genesis 11: 17 begint de historie van één enkel door God uitverkoren geslacht, waarvan Abraham de stamvader is: het volk Israël.

Ur - Chaldea - Mesopotamië

Abraham woont in Ur (Chaldea), tegenwoordig Irak. In Handelingen 7 en in Genesis 24 wordt het land Mesopotamië genoemd. Mesopotamië is de Griekse naam voor het 'land tussen de rivieren Eufraat en Tigris'. In het Hebreeuws heet dat land 'Aram Naharaim'. Dat betekent: 'Syrië tussen de rivieren'. Het land van Babylonië was daar een onderdeel van en Chaldea was weer een onderdeel van Babylonië.

Cultuur van Mesopotamië

Mesopotamië kent in die tijd en ook daarvoor al een goed geordend staatkundig leven, met een beroemde wetgeving. Men woont in huizen, soms met een verdieping, in grote ommuurde steden en beschikt over gebruiksvoorwerpen, muziekinstrumenten en sieraden. Vooral ook de irrigatiewerken tonen dat de techniek sterk ontwikkeld is. Landbouw en veeteelt staan op een hoog peil, terwijl er sprake is van een levendige handel. En tenslotte geeft ook de ontwikkeling van de wetenschap er blijk van dat de cultuur in die tijd hoog ontwikkeld was.

Godsdienst van Mesopotamië

In de tijd van Abraham worden in Ur vele goden, meestal natuurgoden vereerd. Er zijn veel tempels en afgodsbeelden. Vooral de maangod Sin wordt aanbeden. De natuurgoden zijn natuurkrachten (hemellichamen, aarde, wind, water, regen, onweer, dieren, bomen) die tot god zijn verheven. De natuurgodsdienst is ontstaan toen de mensen afvallig werden van God en beseften dat zij geheel afhankelijk waren van de omringende natuur.

Astrologie

In het Oude Testament wordt de heerlijkheid van zon, maan en sterren het 'heir des hemels' genoemd. De heidenen hebben de sterren en planeten vergoddelijkt. Men gelooft dat de stand en de loop van de sterren en planeten van invloed is op de geboorte en levensloop van de mens. Uit deze astrale religie is de astrologie in Mesopotamië ontstaan, de horoscoop, die beweert dat het levenslot vastligt in de sterren.

Toen de Heere Abraham riep, moest Abraham zich losmaken van de gedachte dat zijn levenslot bepaald wordt door de sterren. Hij moest zijn lot in Gods hand leggen en vertrouwen dat God hem zou leiden.

Reis van Abraham

Abraham reisde van Ur naar Haran en van Haran naar Sichem. De afstand van Ur naar Haran is ongeveer duizend kilometer. De afstand van Haran naar Sichem is ongeveer 700 kilometer. Totaal legde Abraham dus 1700 kilometer af. Als we uitgaan van 25 kilometer per dag, was de totale reistijd zo'n 68 dagen.

Context - Nieuwe Testament

In het Nieuwe Testament staat de brief aan de Hebreëën. Het is niet helemaal zeker of Paulus deze brief heeft geschreven. De kanttekeningen bij de inleiding op de brief aan de Hebreëën zeggen: "Hoewel enigen omtrent de schrijver van deze brief hebben getwijfeld en die, of de overzetting daarvan uit het Hebreeuws aan Barnabas, enige anderen aan Lukas of Clementus hebben toegeschreven; nochtans hebben alle oude Griekse schrijvers, en ook verscheidene Latijnse, deze brief standvastig voor Paulus' brief erkend. (...)"

De brief is geschreven aan de Joden die in die tijd in Jeruzalem woonden. Hoofdstuk 11 is met name geschreven om de Hebreëën tot meer standvastigheid in het geloof te bewegen. Het geloof wordt getekend met zijn eigenschappen en uitwerkingen. Abraham is een krachtig voorbeeld van een standvastige gelovige. Abrahams roeping en zijn geloof wordt beschreven in de verzen 8-19.

Het geloof

Het geloof nu is een vaste grond der dingen die men hoopt en een bewijs van de zaken die men niet ziet (Hebreëën 11: 1).

Het geloof heeft een wetenschap en een zekerheid die al het weten en zekerheid van het verstand te boven gaat. Het geloof houdt voor waar wat God zegt en is ervan overtuigd dat wat God zegt in vervulling zal gaan.

Het geloof zetelt in het hart. Want met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid en met de mond belijdt men ter zaligheid (Romeinen 10: 10). Alle geloof, hoe klein ook, bezit in meerdere of mindere mate de overtuiging, zekerheid, kracht, moed, hoop, verwachting en het vertrouwen dat ons wordt beschreven van deze geloofshelden.

De gehoorzaamheid van het geloof

Abraham is een vreemdeling op aarde geweest. Met alle gelovigen heeft hij geduldig afgewacht en uitgezien naar de tijd dat God Zijn woord waar zou maken. Bij Abraham valt het volle accent op de gehoorzaamheid van het geloof. Hij vertrouwt God zozeer op Zijn gegeven woord dat hij blindelings gehoorzaamt. Hij is onmiddellijk bereid zijn vaderland en familie te verlaten. Hij maakt geen bedenkingen; hij vraagt niet hoe het beloofde land heet of waar het ligt; hij vraagt niet om bewijzen. Abraham geeft al zijn zekerheden prijs. Hij gelooft en gehoorzaamt.

Het beloofde land

De heilshistorische betekenis van het beloofde land Kanaän ligt in de verwerkelijking van het heil. Het land wordt aan Abraham beloofd omdat daar het Evangelie geopenbaard zal worden. De beloofde Verlosser zal daar lijden, sterven, opstaan en van daar naar de hemel varen. Daar zal de Heilige Geest zichtbaar en hoorbaar worden uitgestort en van daar zal het Evangelie over heel de wereld verspreid worden.

Daarom willen de aartsvaders in het beloofde land begraven worden. Het is een bewijs dat zij vast geloofden in de vervulling van de belofte van de komst van de Verlosser in Kanaän.

Handleiding bij de Bijbelstudie in Kompas +10

Hieronder volgen wat adviezen om een Bijbelstudie met kinderen te houden.

Deze Bijbelstudie is bedoeld voor kinderen van tien jaar en ouder. Voor jongere kinderen is de Bijbelstudie waarschijnlijk te moeilijk. Er is voor hen een vertelschets over dit onderwerp. Deze volgt op het +10 gedeelte.

Inleiding

Begin met een korte inleiding. Enkele aandachtspunten hiervoor vindt u in deze handleiding. Laat de inleiding niet langer duren dan ongeveer vijf minuten. Het gaat er nu om dat de kinderen zelf de Bijbel lezen aan de hand van de vragen.

Als de Bijbelstudietijd beperkt is, kan een keuze gemaakt worden uit de vragen. De vragen 1, 2, 3 en 5 zijn vooral feitelijke vragen. De vragen 4 en 6 zijn persoonlijke vragen. Als u een keuze maakt uit de vragen, zorg dan in ieder geval dat u zowel feitelijke vragen als persoonlijke vragen kiest, om diepgang aan te brengen in de Bijbelstudie.

Groepjes

Maak vervolgens groepjes, bij voorkeur niet groter dan zes kinderen. Belangrijk is dat bij ieder groepje een leidinggevende zit.

Lees eerst samen het Bijbelgedeelte, als dat nog niet is gedaan.

Vraag nu een kind om de eerste vraag voor te lezen. Als leidinggevende leid je het gesprek. Houd hierbij rekening met de volgende dingen:

- Betrek stille of ongeïnteresseerde kinderen erbij door een belangstellende, maar niet al te persoonlijke vraag te stellen. (geen ja/nee vraag)
- Kinderen die veel praten, waar nodig onderbreken en kort samenvatten.
- Zijweggetjes of eigen ervaringen van kinderen mogen, mits ze verband houden met het onderwerp. Niet te lang uitweiden.
- Laat je eigen inbreng summier, sturend en aanvullend zijn waar dat nodig is. Pas op voor teveel sturen of voorkauwen van antwoorden.
- Wanneer een kind een antwoord geeft wat niet bevredigt, vraag dan door. Neem antwoorden altijd serieus, ook als anderen het dom vinden. Soms gebeurt het dat een kind geen serieus antwoord geeft, omdat het niet gemotiveerd is. Ga er dan wel serieus op in door een tegenvraag te stellen, zodat het kind moet nadenken over zijn of haar eigen antwoord.
- Laat door je eigen houding merken dat we eerbiedig met de Bijbel omgaan. Wees duidelijk in het feit dat je dit ook van hen verwacht.

Punten voor een inleiding

Hieronder volgt een voorbeeld van een korte inleiding op deze Bijbelstudie. Uiteraard kan er ook een eigen inleiding worden gemaakt.

- Je vader werkt bij een groot bedrijf. Op een dag vertelt hij dat hij voor vier jaar in China moet gaan werken. Jullie gezin mag mee. Jullie gaan verhuizen naar China. Daar ga jij naar een internationale school. Je moet je vrienden en vriendinnen hier achterlaten. Je zal je familie voorlopig niet meer zien. Je moet je vertrouwde plekje in je huis, in jullie dorp in Nederland opgeven en op reis naar een ander land.
- Als je in bed ligt, moet je huilen. Je wilt niet weg uit Nederland. Je wilt niet naar een land waar je de taal niet kent. Je wilt niet naar een school waar alleen maar Engels wordt gesproken. Je bent boos op je ouders. Waarom kan je vader niet gewoon in Nederland blijven werken?
Je vraagt aan de Heere of je niet weg hoeft uit Nederland, of Hij je vader niet een andere baan kan geven. Je voelt je heel alleen, want je raakt straks al je vrienden kwijt. Je kan maar niet in slaap komen.
- Verhuizen is soms niet leuk en verhuizen naar een ander land kan best moeilijk zijn. In de Bijbel kun je lezen over Abraham. Hij moest zijn land verlaten en alles opgeven, omdat de Heere dat zei. Abraham gehoorzaamde, ondanks dat hij niet eens wist naar welk land hij precies zou gaan en hoe het daar zou zijn. Hij vertrouwde erop dat de Heere wist wat goed was.

- Misschien ga jij helemaal niet verhuizen. Maar toch vraagt de Heere ook van jou om Hem te volgen. Er kunnen in je leven dingen zijn die je niet begrijpt en waarvan je denkt: waarom doet de Heere dat? Waarom wil Hij dat zo? Dan kan het heel moeilijk zijn om de Heere te blijven vertrouwen. Toch is dat uiteindelijk het beste. Abraham werd in dat verre land rijk gezegend. Hij is met God niet beschaamd uitgekomen. Dat mag voor ons tot troost zijn als we Gods weg niet begrijpen.
We gaan uit Hebreëën 11 het gedeelte lezen over Abraham.

Antwoorden en toelichting bij Bijbelstudie +10

1a. Deze brief van Paulus is geschreven aan de Hebreëen. Wie waren dat? Zoek je antwoord op in onderstaand stukje uit de kanttekeningen.

De Hebreëen waren de Joden in Jeruzalem en omgeving. (Sommige verklaarders zeggen dat het waarschijnlijk is dat Paulus deze brief vanuit Rome heeft geschreven aan de Joden in Jeruzalem).

b. In Hebreëen 11 worden voorbeelden gegeven van gelovigen uit het Oude Testament. Trek een lijn van het vers naar de naam van de gelovige die in dat vers beschreven wordt.

1. vers 4: Abel
2. vers 24: Mozes
3. vers 5: Henoch
4. vers 7: Noach
5. vers 11: Sara
6. vers 31: Rachab
7. vers 8: Abraham

c. Welke van de zeven gelovigen wordt als eerste genoemd in Hebreëen 11, na de zondeval? Omcirkel die naam.

Abel.

d. In Hebreëen 11 beginnen veel verzen met: *Door het geloof...* Vers 8 begint met: *Door het geloof is Abraham...* Hoeveel verzen gaan over het geloof van Abraham en Sara?

Twaalf verzen (vers 8-19).

2a. Lees Hebreëen 11: 9. Wat betekent: hij heeft in tabernakelen gewoond?

Hij heeft in tenten gewoond.

b. Lees Hebreëen 11: 10. Welke ‘stad die fundamenten heeft’ verwachtte Abraham, denk je?

Abraham verwachtte de hemel, het hemelse Jeruzalem.

c. Wat is een fundament?

Een vaste grond, waarop een huis of een stad stevig staat. In ons land (met veel slappe grond) wordt vaak een fundering gemaakt van heipalen die stevig op het zand staan. De palen ondersteunen de muren.

d. Wat zijn verschillen tussen een ‘stad die fundamenten heeft’ en een tent?

- Een stad staat op een vaste plek, een tent kun je verplaatsen.
- Een stad is bedoeld om te blijven, een tent is bedoeld om verder te trekken.
- Een stad staat stevig op een fundament, een tent heeft geen fundamenten.
- Een stad heeft stevige muren, een tent niet, die kan je opvouwen.

e. Waarom denk je nu dat er in vers 9 speciaal wordt genoemd dat Abraham in tenten woonde?

Om te benadrukken dat Abraham op deze aarde niet kon blijven. Hij verwachtte het ook niet van de aarde, maar van de hemel. Hij wist dat hij daar wel eeuwig zou mogen blijven, waar God is.

3. Abraham was gehoorzaam toen de Heere hem riep. Dat betekent dat hij deed wat de Heere wilde. Als je niet gehoorzaam bent aan de Heere, doe je wat je zelf wilt. Lees de vier stukjes tekst hieronder.

a. Probeer aan elkaar uit te leggen waarom het niet goed is wat Emma doet.

Hier kunt u met de kinderen praten over wat er achter de woorden van Emma zit. Rhodé maakt een positieve opmerkingen over iets heel gewoon. Elk mens vindt het fijn om positief benaderd te worden. Maaïke zal blij zijn met het compliment. Emma maakt het compliment kapot door een vernietigende opmerking. Daarmee laat ze zien dat ze Maaïke het compliment niet gunt. Misschien had ze zelf wel een compliment willen krijgen. Het gaat hier om zonde tegen het zesde gebod (zie ook het antwoord bij HC 107).

b. Wat vind je van de houding van Lise?

Veel kinderen en ook volwassenen zullen hier wel iets in herkennen. Je bent met iets leuks bezig en je hebt geen zin om ermee te stoppen. Er moeten eigenlijk andere dingen gebeuren, maar die doe je even snel. Dat kan zelfs gelden voor het bidden en Bijbellezen. Belangrijk is dat we beseffen dat we de Heere daarmee verdriet doen. Stel je voor dat je beste vriend of vriendin je geen blik waardig keurt omdat hij of zij iemand anders interessanter vindt. Dat is niet leuk. Wij doen hetzelfde als we geen tijd maken voor de Heere.

c. Is de houding van Lise niet beter dan die van Miranda? Miranda is toch oneerlijk geweest?

Miranda is oneerlijk geweest, maar haar geweten spreekt en ze belijdt aan de Heere dat ze gezondigd heeft. Die houding wil de Heere bij ons allemaal zien. Lise doet misschien op het eerste gezicht niet zoveel verkeerd, maar ze leeft door zonder dat ze de Heere nodig heeft. Het gaat om je hart. Heb je een hart dat uitgaat en verlangt naar de Heere? Of heb je een hart dat de Heere helemaal niet nodig heeft?

d. In welke kinderen (Rhodé, Lise, Emma, Miranda, Mark en Marius) herken je iets van jezelf?

Laat de kinderen hier eerst over nadenken en er antwoord op geven. Dwing ze niet als ze dat liever niet doen omdat het een persoonlijke vraag is of omdat ze het moeilijk vinden. Probeer alle kinderen bij de antwoorden te betrekken en wijs hen op de mogelijkheid van vergeving van zonden door de Heere Jezus. Benadruk dat het bij het gehoorzaam volgen van de Heere Jezus niet gaat om alleen 'je plicht doen' maar om een verandering van het hart, waardoor je uit liefde gehoorzaam aan God wilt zijn.

4. Lees Genesis 12: 1-3

a. In welk vers denk je dat de komst van de Heere Jezus beloofd wordt?

In vers 3, waar staat: *en in u zullen alle geslachten des aardrijks gezegend worden*. De Heere Jezus wordt uit het geslacht van Abraham geboren. Door Zijn komst worden alle gelovigen gezegend.

b. Lees Hebréeën 11: 13. Abraham kreeg de belofte dat hij het land Kanaän zal bezitten, dat de Heere Jezus geboren zal worden uit zijn geslacht en dat hij het eeuwige leven zal krijgen. Toch sterft hij 'de beloften niet verkregen hebbende'. Wat wordt daarmee bedoeld?

Abraham heeft tot het eind van zijn leven geloofd in de beloften van God en in de vervulling daarvan. Maar hij heeft de vervulling van de belofte door de komst van de Heere Jezus naar de aarde zelf niet meer meegemaakt. Dat betekent niet dat die belofte niet waar is. Wij weten dat de Heere Jezus is gekomen. De belofte is dus in vervulling gegaan. De Heere doet altijd wat Hij belooft.

5a. Abraham gehoorzaamde de Heere zonder tegenspreken. Hij volgde Hem. De Heere vraagt ons ook Hem te volgen. Hoe kun je dat doen?

Door te luisteren naar wat God zegt in Zijn Woord en door dat te gehoorzamen. Soms weet je niet goed wat je moet doen of wat de wil van de Heere is. Dan mag je in je gebed aan de Heere vragen of Hij je de weg wil wijzen. Als je dat doet, mag je erop vertrouwen dat Hij je ook zal leren wat je moet doen. De Heere volgen kan alleen met een hart dat Hem liefheeft. Anders zul je toch je eigen weg gaan als het moeilijk wordt. Dat gebeurt als je niet doet wat God in Zijn Woord zegt of als je niet vraagt wat Hij wil.

De Heere volgen is niet altijd makkelijk. Dat was het voor Abraham ook niet. Maar het is wel de weg waarlangs je veilig gaat!

b. Moet je dan, net als Abraham, alles verlaten?

De Heere vraagt niet altijd om letterlijk alles te verlaten, zoals bij Abraham. Maar als je de Heere liefhebt, leer je wel dat je grootste schat in de hemel is en dat alles op aarde tijdelijk is. Ook een kind van God kan nog vastzitten aan tijdelijke dingen. De Heere leert hen dat dit niet goed is, dat ze net als Abraham een pelgrim zijn op de aarde. Hoe dichter je bij de Heere leeft, hoe meer je gaat verlangen om altijd bij de Heere te zijn. Dat vind je dan belangrijker dan alles wat je hier hebt.

c. Lijkt het jou goed om de Heere te volgen? Of is het iets dat best moeilijk is? Hoe komt dat?

Elk kind weet dat de Heere ons vraagt Hem te volgen. Maar in de praktijk vindt iedereen het moeilijk. Dat heeft verschillende redenen:

- Het liefst bepalen we zelf wat we doen en hoe ons leven eruit ziet.
- We weten dat Gods leiding goed is, maar we wantrouwen de Heere vaak. Eigenlijk zijn we bang dat Hij het anders doet dan wij willen.
- We zijn vaak gericht op het hier en nu en niet op de eeuwigheid. Abraham was op de eeuwigheid gericht en daarom kon hij geduld hebben en gehoorzaam zijn, omdat hij wist dat zijn bestemming zeker was.
- Mensen die de Heere volgen, zijn niet zonder zonden. Ook zij kunnen struikelen en vallen, zoals dat ook bij Abraham gebeurde. Maar de Heere zal hen weer oprichten en geven dat ze Hem verder zullen volgen op de weg.
- Soms zijn we blind voor Gods wil en vergeten we de Heere te betrekken in onze beslissingen.

Probeer deze punten samen met de kinderen concreet te maken. Kun je een voorbeeld noemen waarin je de leiding van de Heere nodig had? Dat kan in kleine of gewone dingen zijn: doe je mee met het buitensluiten van een klasgenoot of niet, ben je gehoorzaam als je ouders je iets vragen, neem je de tijd om uit je Bijbel te lezen en te bidden, neem je de tijd om je repetitie te leren of denk je dat het zo ook wel gaat, doe je wat je een ander hebt beloofd, ook als het je later niet zo goed uitkomt, etc.

Antwoorden bij werkboekje -10

Weet je het nog?

1				G	E	L	O	O	F		
2		V		E	R	L	A	T	E	N	
3				H	A	R	A	N			
4			V	O	L	K					
5			L	O	T						
6			U	R							
7				Z	E	G	E	N	E	N	
8			S	A	R	A					
9		K	A	N	A	A	N				
10	F	U	N	D	A	M	E	N	T	E	N

Antwoorden bij praatvragen -10

1. Waarom gaat Abraham weg uit Ur?

Omdat de Heere het zegt.

2. Hoe komt het dat Abraham de Heere gehoorzaam is?

Door het geloof.

3. Waaraan kan je zien dat Abraham gehoorzaam is?

Hij spreekt de Heere niet tegen. Hij doet meteen wat de Heere zegt.

4. Lees Genesis 12: 1-3. In welk vers denk je dat de komst van de Heere Jezus beloofd wordt?

In vers 3, waar staat: *en in u zullen alle geslachten des aardrijks gezegend worden*. De Heere Jezus wordt uit het geslacht van Abraham geboren. Door Zijn komst worden alle gelovigen gezegend.

5. Waarnaar ziet Abraham uit, net als alle gelovigen?

Naar de hemel, om altijd bij God, bij de Heere Jezus te zijn.

6. Wat wil de Heere ons door deze geschiedenis over Abraham leren?

De Heere wil ons leren dat we Hem boven alles moeten gehoorzamen. Als je Hem gehoorzaamt, doe je dat uit liefde, omdat Hij in je hart woont. Dan heb je alles, ook als je alles moet verlaten of kwijt zou raken. Dat geloof is vast omdat het staat op de belofte van de Heere dat je als je sterft in het hemelse Jeruzalem komt.

Lezen

Handelingen 16: 6-15

Kerntekst

... welker hart de Heere heeft geopend, dat zij acht nam op hetgeen van Paulus gesproken werd (Handelingen 16: 14b).

Zingen

Psalm 65: 1

Psalm 96: 2, 5 en 7

Psalm 117

Psalm 118: 7

Psalm 119: 23 en 45

Tien Geboden des

Heeren: 9

Gebed des Heeren: 3

Lydia - Gods Woord geloven

Toelichting op de vertelschets

In deze serie schetsen staat het geloof centraal. In deze schets richten we ons op het werk van de Heilige Geest, Die door het Woord het geloof in het hart werkt. Daarbij zien we in dit verhaal ook nadrukkelijk de wonderlijke leiding van de Heilige Geest, Die Paulus en Lydia bij elkaar brengt. De Heilige Geest verlicht haar verstand en opent haar hart, waardoor ze het Woord van God écht gaat begrijpen. We wijzen de kinderen op het belang van het lezen in de Bijbel of het luisteren naar een preek met een biddend hart. Gods Geest is onmisbaar nodig. Hij kan het geloof in onze harten geven tijdens het lezen of luisteren naar Zijn Woord. Woord en Geest horen bij elkaar.

Vertelschets

Het is rustig bij de waterkant. Je hoort alleen het kabbelen van het water en het vrolijke gezang van de vogels. Aan de oever van de rivier zitten enkele vrouwen. Ze zijn vanmorgen vroeg opgestaan. Vandaag is het sabbat. En zoals gewoonlijk zijn ze ook deze dag weer bij elkaar gekomen net buiten de stad Filippi. Hun ogen zijn gesloten en hun handen eerbiedig gevouwen. Ze zijn aan het bidden. Is er geen synagoge waar ze dat kunnen doen? Nee, in de stad Filippi wonen bijna geen Joden. De inwoners van Filippi zijn vooral mannen die vroeger soldaten waren van het Romeinse Rijk. Het zijn dus Romeinse burgers, die de God van Israël niet kennen. Maar toch zien we dat op deze morgen enkele vrouwen de drukte van de stad hebben verlaten. Ze willen samen de God van Israël zoeken. In hun hart is diep ontzag voor deze God. Ze praten samen over Hem. Ze bidden samen tot Hem. Maar deze vrouwen weten nog zo weinig over deze God. Wie zou hen in deze Romeinse stad meer van Hem kunnen vertellen?

Eén van de vrouwen is Lydia, een purperverkoopster. Ze heeft het goed in haar leven. De stoffen die ze verkoopt zijn duur. Ze zijn geleverd met een kostbare paarsachtige verfstof: purper. De Romeinse inwoners van Macedonië weten haar wel te vinden als ze deze mooie kleding zoeken. Ze verdient veel geld en veel mensen kennen haar. Ze heeft zich aangesloten bij een groep Joodse vrouwen. Samen willen ze de God van de Israëlieten dienen. De Romeinen kijken met verachting neer op de Joden. Maar dat maakt Lydia niets uit! Ze wil deze God dienen. Ze schaamt zich er niet voor, ook al wordt ze nu door veel mensen met minachting aangekeken. Ook al zijn er misschien wel mensen die nu niet meer haar mooie purperen stoffen willen kopen. In haar hart is eerbied en ontzag voor de God van Israël. Niet haar werk, maar God staat op de eerste plaats in haar leven! Ze wil Hem oprecht dienen, maar eigenlijk kent ze Hem nog niet. Daar zit ze aan de waterkant. Haar handen gevouwen. Ze bidt mee met de anderen vrouwen. Hoort God haar gebed? Ja, God ziet haar hier zitten op deze sabbatmorgen. Hij ziet haar hart. Het is ten diepste gesloten, maar Hij kan en zal het openen, door haar het geloof te schenken. Gods Geest is Zijn werk in haar begonnen. Een goed werk.

Kijk, daar aan de andere kant van het water lopen enkele mannen. Ze zien er eenvoudig uit. Ze dragen alleen een witte linnen jas en als het koud wordt, hebben ze een wollen mantel. Ze hebben niet veel bij zich. Hun bagage bestaat alleen uit een stok en wat brood en water. Meer bagage zou ook alleen maar lastig en gevaarlijk zijn. Ze zouden dan extra gevaar lopen voor de roversbenden die zich hier in de bergen schuil houden.

Wie zijn deze mannen? Waar gaan ze heen? Het zijn Paulus, Silas en Timotheüs, drie zendelingen. Ze komen uit Antiochië en zijn op weg naar de gemeenten in Galatië en Klein-Azië. Ze willen de mensen weer eens opzoeken die ze op hun vorige zendingsreis hebben ontmoet. Toen zijn er kleine gemeenten ontstaan en nu willen ze weten hoe het met hen gaat. Ook willen ze meer over God vertellen. De gemeenteleden zijn blij als ze Paulus weer zien. Het is vaak zo moeilijk om God te dienen. Fijn dat Paulus hen weer kan bemoedigen. Ze danken God ervoor. Paulus gaat weer verder. De reis gaat dwars door het binnenland. Iedere dag moeten ze door woest berggebied. Soms over hoogvlakten en dan weer door hete woestijnen. Maar dat hebben ze er allemaal voor over. Er is zoveel liefde in hun hart voor God, dat ze dit graag doen.

Paulus en de anderen willen graag naar het zuiden, naar Efeze. Ze zijn van plan ook in dit gedeelte van Klein-Azië het Woord van God te vertellen. Daar zijn ze op hun vorige reis nog niet geweest. En Paulus weet hoe nodig het is, om ook in zulke gebieden van God te vertellen. Er zijn nog zoveel mensen die niets weten van de Heere Jezus. Paulus verlangt om steeds meer mensen van Hem te vertellen. Maar... de Heilige Geest wil niet dat ze naar Efeze gaan. Hij laat het hun niet toe. Hij houdt hen tegen. Ze voelen in hun hart dat Hij het niet wil. Er zit niets anders op dan verder naar het westen te trekken. Paulus begrijpt er niets van. Heere, wat is Uw bedoeling? Wat wilt Gij dat ik doe? Maar God maakt het hem niet duidelijk. Gods wegen zijn vaak anders dan onze wegen. Dan besluit hij naar het noorden, naar Bithynië te gaan. Maar ook nu verhindert de Heilige Geest hen om daar naar toe te gaan. Dan zit er niets anders op dan gewoon weer verder naar het westen te lopen. Waar gaat deze wonderlijke weg heen? Ze begrijpen er niets van!

Na een lange reis komen ze bij Troas aan, een havenplaats in het westen van Klein-Azië. Voor hen ligt de zee. Hier kunnen ze niet verder. Veel vragen komen in hun hoofd op. Waarom heeft God hen toch helemaal hier gebracht? Ze zoeken eerst een slaapplek voor de nacht. Morgen zullen ze wel verder zien. Dan moeten ze maar gaan overleggen wat hen te doen staat.

In die nacht ziet Paulus een visioen, een soort droom. Hij ziet een man aan de overkant van de zee staan die roept: "Kom over naar Macedonië en help ons!" Plotseling is hem duidelijk waarom de Heilige Geest hen tegenhield. Paulus staat op en gaat direct naar de andere mannen toe. "Luister eens," zegt hij "ik heb vannacht een visioen gehad." De andere zendelingen kijken hem verbaasd aan. "Ik zag helemaal aan de overkant van de zee een man," vertelt hij verder. "Die man riep: Kom over in Macedonië en help ons!" Hun ogen lichten op. Nu begrijpen ze het! Nu zijn alle vragen en onduidelijkheden opeens weg! Ze moeten de zee oversteken. Gods wil is, dat ze het Evangelie in Macedonië, in Europa, gaan verkondigen! Daar moeten ze de mensen gaan vertellen van de Heere Jezus. Kort praten ze met elkaar over deze wonderlijk weg. Diezelfde dag nog gaan ze naar de haven om een schip te zoeken wat hen naar Europa kan brengen. Wat staat hen daar te wachten? Paulus weet het niet. Maar God weet het wel. Hij heeft een zondaar op het oog, die Hij redden wil.

Daar in het verre Europa zitten enkele vrouwen bij de oever van de rivier. Ze hebben deze plaats opgezocht om tot God te bidden. In de stad Filippi is geen mogelijkheid om dat te doen. Hier bij de waterkant is hun gebedsplaats en kunnen ze ongestoord Hem dienen en eren. God ziet ze. Hij kent ze. Hij ziet ook Lydia, die tot Hem bidt: "Heere, Wie bent U? Wilt U Mijn hart wat zo gesloten is, openen voor Uw Woord? Wilt U Uzelf aan mij bekendmaken, zodat ik ga zien en begrijpen Wie U bent?" Bidt jij ook zo? Zoek Hem in je gebed, maar ook in Zijn Woord. Hij weet wat jij nodig hebt. Hij kan het geven, door Zijn Geest, uit genade.

Het is sabbatmorgen. Paulus en de andere zendelingen lopen de stad Filippi uit. Het is al een paar dagen geleden dat ze in deze stad zijn aangekomen. God heeft hen hier gebracht, dat weten ze heel zeker! En nu is het sabbat, maar waar moeten ze gaan preken? Ze hebben in de stad nergens een synagoge kunnen vinden. Ze hebben al snel gezien dat er in Filippi geen rekening met God wordt gehouden. De mensen hier kennen God niet. Wat moeten ze doen? "Laten we naar de waterkant gaan," zegt één van hen. "Als er hier ergens Joden zijn, dan zijn ze waarschijnlijk samengekomen bij de rivier." Ja, dat is waar. Dat zijn de Joden gewend.

En kijk, daar zien ze iets wat wel eens een gebedsplaats zou kunnen zijn! Een aantal vrouwen is hier bij elkaar gekomen. De apostelen gaan bij hen zitten. En dan gaat het als vanzelf. Paulus voelt dat hij aan deze vrouwen mag vertellen over de Heere Jezus. Hij mag op deze sabbatmorgen toch nog prediken! God heeft geen synagoge nodig. Hij weet dat God hem hier geroepen heeft. Hoor, vol vuur vertelt hij over Zijn God: *Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe!* (Johannes 3: 16).

Stil luisteren de vrouwen naar deze man. Ze hebben hem nog nooit gezien. Maar wat hij vertelt is zo mooi! Ook Lydia luistert met volle aandacht. Wat wonderlijk allemaal. Ze hoort dingen die ze nog nooit eerder heeft gehoord! Het is net of ze heel anders naar de woorden van God luistert dan ze ooit heeft gedaan. Alles om haar heen vergeet ze. Ze drinkt de woorden van Paulus in. Nee, het zijn Gods woorden. Dat voelt ze. Haar hart gaat open. Ze mag zien Wie Hij is, de Zaligmaker! Wat zal er in haar omgegaan zijn? De Heilige Geest opent haar hart, zodat ze acht geeft op het Woord van de Heere. En dat verandert haar leven. Ze ziet dat ze een zondaar is. Maar ze ziet ook dat ze met deze schuld naar Jezus mag! Hij is naar deze wereld gekomen om zalig te maken dat verloren is. Het geloof drijft haar naar Hem! Ze kan en wil niet meer zonder Hem verder leven. Hij heeft haar leven gered! Door Zijn bloed heeft ze vergeving ontvangen voor al haar zonden. Dat gelooft ze. Dat geloof ontvangt ze. Dat heeft ze niet van zichzelf. Nee, dat komt voor honderd procent bij God vandaan. De Heilige Geest laat haar dat zien, door Zijn Woord.

Paulus merkt het. Hij ziet haar geloof. Het Woord heeft zijn kracht gedaan! God heeft haar hart geopend. Lydia mag gedoopt worden. Wat een groot wonder. Er is geen twijfel meer. Nu mag ze Hem toebehoren. Daar gaat ze het water in. Plechtig klinkt het: "Ik doop u in de Naam van de Vader, en van de Zoon en van de Heilige Geest." Hoor je de Namen van God? De Vader; die haar kende, al vanaf de eeuwigheid. De Zoon; die haar verlost heeft van haar schuld. De Heilige Geest; die het geloof in haar hart heeft gewerkt. Wat een liefde is er in haar hart. Liefde tot God, haar Heere, haar Zaligmaker! Ze nodigt Paulus en de anderen uit in haar huis. Daar kunnen ze zolang blijven als ze willen. Er is liefde in haar hart voor deze mensen, die van Hem mogen vertellen.

Zie je Gods almacht? Misschien vind jij geloven in God erg moeilijk. Je weet niet hoe dat moet en wat het precies is. Je gelooft wel dat Hij bestaat en dat de Bijbel waar is, maar je hart is zo leeg en zo hard. Als je hart op slot zit, kan God door de werking van Zijn Heilige Geest, het hardste hart verbreken. Hij opent harten door Zijn Woord. Lees daarom in je Bijbel. Iedere dag. God kan en wil juist dát Woord gebruiken. Ga daarom naar de kerk, want dáár kan je Zijn Woorden horen. Als het Woord open gaat, dan gaan er harten open. Dat Woord, de Bijbel, is het middel om jouw hart te openen. Het is de sleutel waarmee de Heilige Geest harten opent. Het is een kracht van God tot zaligheid. Vraag God, met de Bijbel in je hand, of Hij zo Zijn eigen Woord in jouw hart wil brengen. Dan lees je de Bijbel anders dan ooit tevoren. Dan ontmoet je God in Zijn Woord. Dan mag je door het geloof weten, dat God er is. Ook voor jou! Vraag Hem iedere dag van je leven of Hij Zijn Woord voor je wil openen. Maar je mag het ook andersom vragen: Heere, open mijn hart voor Uw Woord. Door Uw Geest! Dat is nodig. Net als bij Lydia.

Aantekeningen bij de tekst

- Vers 6 *werden zij van de Heiligen Geest verhinderd*: De Geest openbaart hun dat en laat Paulus voorlopig niet toe in Azië en Bithynië (het noordelijk deel van Klein-Azië) het Evangelie te verkondigen. God bepaalt Zelf wie en wanneer iemand het Evangelie hoort.
- Vers 9 *Macedonië*: Dit was een grote Romeinse provincie, gelegen in Europa; een deel van het tegenwoordige Griekenland en van het voormalige Joegoslavië.
- Vers 9 *Help ons*: Namelijk naar de ziel met de predikatie van het Evangelie (Kanttekeningen).
- Vers 10 *wij*: Hieruit blijkt dat Lukas, de schrijver van het boek Handelingen, hier in gezelschap is van Paulus, Silas en Timotheüs.
- Vers 10 *besluitende daaruit dat de Heere geroepen had*: Door dit gezicht wordt duidelijk waarom de Heilige Geest hen telkens belette het Evangelie in de Romeinse provincies Azië en Bythinië te verkondigen (zie Handelingen 16: 6-8). God wil dat het Evangelie eerst in Europa wordt gepredikt.
- Vers 12 *Filippi, de eerste stad*: De belangrijkste stad in dit gedeelte van Macedonië.
- Vers 12 *een kolonie*: Een nederzetting van de Romeinen in bezet gebied.
- Vers 13 *Waar het gebed placht te geschieden*: Een plaats voor de openbare samenkomst en dus ook voor gemeenschappelijk gebed van de, naar alle waarschijnlijkheid, kleine Joodse gemeente. Er blijken vrijwel geen Joden in deze Romeinse stad te wonen en het is hen waarschijnlijk niet geoorloofd een synagoge binnen de stadsmuren te hebben.
- Vers 14 *een purperverkoopster*: Purper wordt bereid van de klierafscheiding van de purperslak. Deze leefde in de zee. Eén slak leverde slechts één druppel purper op, wat een felrode kleur had. Alleen welgestelde mensen konden zich deze purperen stoffen of kleding veroorloven. Dit doet vermoeden dat Lydia een bemiddelde zakenvrouw was, die deze dure stoffen verkocht.

Vers 14 *die God diende*: Haar geloof in God wordt hier nadrukkelijk genoemd, omdat ze een heidin was die met de Joden meeleeftde.

Vers 14 *welker hart de Heere heeft geopend*: Namelijk door de kracht Zijns Heiligen Geestes haar verstand verlichtende en haar wil neigende tot gehoorzaamheid des geloofs (Kanttekeningen).

Vers 15 *Indien gij hebt geoordeeld dat ik de Heere getrouw ben*: Dat ik, Lydia, aan de Heere, namelijk Christus, gelovig ben.

Vers 15 *Zo komt in mijn huis en blijft er*: Lydia wil aan deze vier mannen onderdak en verzorging geven zolang ze willen blijven. Ze zet zich volledig in ten dienste van de verkondiging en uitbreiding van het Evangelie.

Vers 15 *zij dwong ons*: In eerste instantie willen de mannen haar geen overlast bezorgen, maar Lydia houdt aan en uiteindelijk stemmen de mannen toe.

Achtergrondinformatie

Godvrezend

Van Lydia wordt in Handelingen 16: 14 gezegd dat zij 'God diende'. Als heidin is ze in aanraking gekomen met het Joodse geloof en heeft ze zich bij de Joodse gemeenschap aangesloten. Aangezien de Joden in het buitenland met minachting werden behandeld, is dit voor Lydia geen gemakkelijk besluit geweest. Desondanks kiest zij voor het versmide volk van God. Misschien heeft haar dit wel de nodige klandizie gekost, maar dat heeft ze ervoor over gehad. De dienst van God staat voor haar op de eerste plaats. Hierbij denken we aan Mozes, waarvan gezegd wordt in Hebrëeën 11: 26 dat hij de versmaadheid van Christus meerdere rijkdom heeft geacht, dan de aardse schatten. Lydia bezoekt getrouw met andere Joodse vrouwen op de sabbat de samenkomsten van de Joodse gemeenschap. Dit was, vanwege de reinigingswetten, bij de oever van de rivier.

De verlichting door de Heilige Geest

Lydia is de eerste vrouw in Europa die gelooft dat Jezus de Zaligmaker, de beloofde Messias is. Op deze sabbatmorgen hoort zij Paulus preken dat de Messias gekomen is in de Persoon van Jezus van Nazareth. Ze geloofde wel in de belofte dat Hij komen zou, maar nu hoort ze pas dat Hij al gekomen is. Paulus vertelt over Zijn leven, Zijn lijden en sterven, Zijn opstanding, Zijn verschijning, Zijn hemelvaart en Zijn wederkomst. Hij laat de vrouwen zien, uit de Heilige Schrift, hoe al de beloften van God in Jezus in vervulling zijn gegaan. Lydia gelooft van harte wat Paulus zegt. Dat komt omdat de Heilige Geest haar hart opent voor het Woord van God. Hij verlicht haar verstand, zodat ze Zijn Woord gaat verstaan en inziet dat Jezus de beloofde Zaligmaker is.

Zie HC vraag 65: "Aangezien dan alleen het geloof ons Christus en al Zijn weldaden deelachtig maakt, van waar komt dan zulk een geloof?" Antwoord: "Van de Heiligen Geest, Die het geloof in onze harten werkt door de verkondiging van het Evangelie en het sterkt door het gebruik van de Sacramenten."

De opening van het hart

Ons hart is van nature gesloten voor God en Zijn Woord. De Heere Zelf moet het openen voor Zijn Woord, anders zullen wij het niet begrijpen en geloven. Dit geldt niet één keer, maar telkens weer als we in Zijn Woord lezen of Zijn Woord horen verkondigen. Daarom is het belangrijk dat er in elke kerkdienst met de gemeente om deze opening van ons hart wordt gebeden. Maar ook in ons persoonlijk moet dit een wezenlijk onderdeel zijn.

Zie Dordtse Leerregels hoofdstuk 3,4 artikel 11: "Voorts wanneer God dit Zijn welbehagen in de uitverkorenen uitvoert of de ware bekering in hen werkt, zo is het dat Hij niet alleen het Evangelie hun uiterlijk doet prediken en hun verstand krachtig door de Heilige Geest verlicht, opdat zij recht verstaan en onderscheiden de dingen die des Geestes Gods zijn; maar Hij dringt ook in de binnenste delen van de mens met de krachtige werking van dezelfde wederbarende Geest; Hij opent het hart dat gesloten is; Hij vermurwt dat hard is; Hij besnijdt dat onbesneden is. In de wil stort Hij nieuwe hoedanigheden en maakt dat die wil, die dood was, levend wordt; die boos was, goed wordt; die niet wilde, nu metterdaad wil; die wederspanning was, gehoorzaam wordt."

De Heilige Doop

Nadat het hart van Lydia geopend was en zij acht gaf op hetgeen van Paulus gesproken werd, staat er in Handelingen 16: 15 *En als zij gedoopt was*. Als Paulus merkt dat Lydia oprecht gelooft in de Heere Jezus Christus, doopt hij haar. Lydia wordt door dit teken versterkt in haar geloof (zie HC vr. 65). De Doop is het teken en zegel van de afwassing van onze zonden en de inlijving in de gemeente van

Christus. Voor volwassen Joden en heidenen is de Heilige Doop samen met de belijdenis de weg die toegang geeft tot die gemeente. Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden.

Antwoorden bij werkboekje +10

1. De reis van Paulus naar Filippi

Paulus heeft verre reizen gemaakt om het Evangelie te verkondigen. Hieronder zie je een kaartje van het gebied waar hij zijn zendingsreizen maakte. Paulus reisde door Azië en Europa. Nodig: kleurpotloden en een zwarte stift of pen.

- a. Kleur het kaartje: Het gedeelte van Azië: groen
- Het gedeelte van Europa: oranje
- Het gedeelte van Afrika: geel

Zie het kaartje voor de werelddelen.

- b. Zoek Jeruzalem op. Zet daar in buurt een grote letter I Israël.

Zie het kaartje.

- c. Paulus heeft op zijn tweede zendingsreis de stad bezocht waar Lydia woonde: Filippi. Teken met een zwarte stift of pen de route die hij volgde. Begin bij Antiochië in Syrië) en ga langs Derbe, Ikonium en Antiochië (In Frygië) naar Troas. Teken dan de overtocht naar Filippi. Paulus volgde de route over land die op de kaart staat aangegeven met een stippellijn.

- d. Hoe heet tegenwoordig het land, dat vroeger Klein-Azië werd genoemd?

Turkije

- e. Hoe heet tegenwoordig het land, dat vroeger Macedonië werd genoemd?

Griekenland

2. Letterdoolhof

a. Uitkomst letterdoolhof: Heilige Geest.

b. Zoek in de Heidelbergse Catechismus vraag en antwoord 65 op.

Vul de goede woorden op de stippellijnen in.

De Heilige Geest werkt het geloof in onze harten door de verkondiging van het Evangelie.

c. Wat is het Evangelie?

Dat is het Woord van God, de Bijbel.

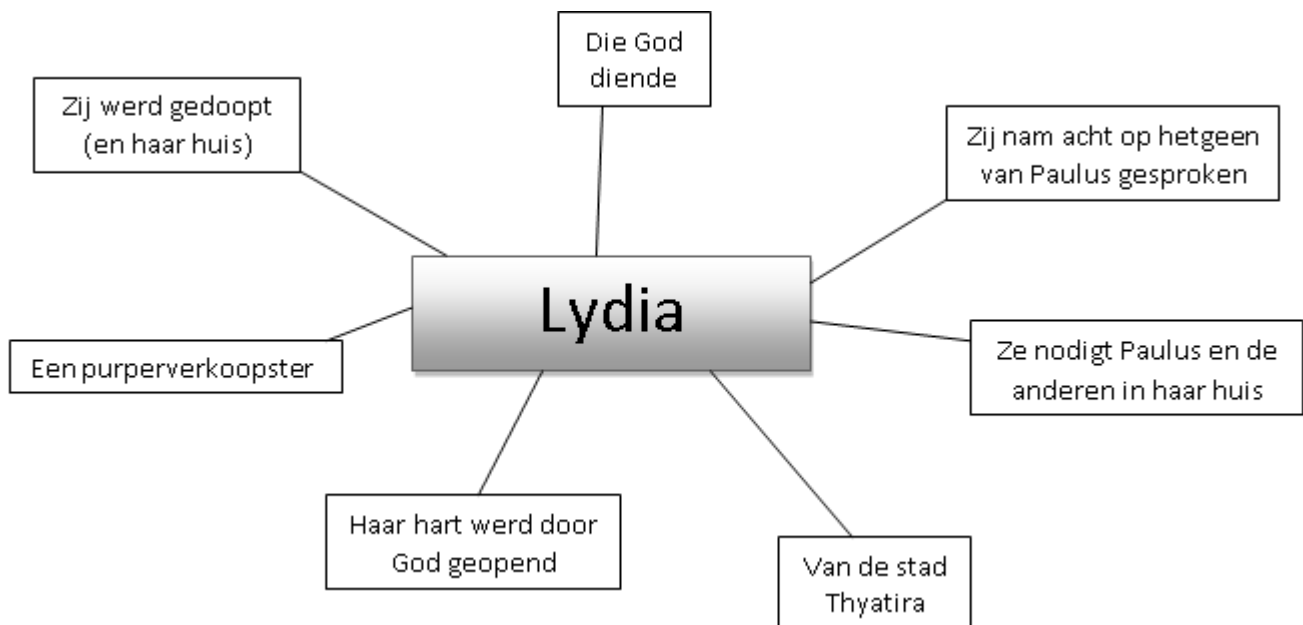
d. Wat betekenen deze zinnen voor jou?

Dat betekent voor mij dat ik veel in de Bijbel moet lezen en moet bidden, want de Heere kan en wil door Zijn Woord het geloof in mijn hart geven. Dan zorgt de Heilige Geest dat ik de Heere leer kennen. Dan gaat Zijn Woord voor me open. Dan begrijp ik de Bijbel beter. Dan zie ik ook hoe zondig ik zelf ben en dat ik God in alles nodig heb. Ik kan dan niet meer zonder Hem verder leven. Dan verlang ik naar Hem. Dan wil ik altijd, eeuwig bij Hem zijn om Hem alle lof, eer en dankzegging toe te brengen.

3. Opdracht Lydia

Er staat in de Bijbel heel weinig geschreven over Lydia. Alleen in Handelingen 16: 14 en 15.

a. Lees deze verzen rustig door. Maak het woordveld af door in de vakken te schrijven wat van haar gezegd wordt.

b. Eén van de antwoorden die je hierboven opgeschreven hebt, zegt iets over haar hart.

Hoe is ons hart als wij nog niet bekeerd zijn?

Het is gesloten voor Gods Woord, hard, dicht. We hebben geen behoefte om God te dienen. We zien niet in hoe belangrijk dat is.

c. Gods Geest kan dat veranderen. Wat gebeurt er dan?

Ons hart gaat open, het wordt als het ware verbroken. We ontvangen het geloof in ons hart. Dat is het werk van de Heilige Geest. We gaan dan de Woorden van God, de Bijbel, anders lezen. Ons verstand

wordt verlicht. We gaan de Woorden van God echt verstaan en begrijpen.

d. Hoe opent de Heilige Geest het hart van Lydia?

Door Gods Woord, de Bijbel. Zijn Woord is de sleutel om ons hart te openen. Het is het middel dat de Heilige Geest gebruikt om ons het geloof te geven.

e. Lees Handelingen 16: 14b. Wat is het gevolg van het openen van haar hart?

Ze gaat acht slaan op hetgeen van Paulus gezegd wordt.

f. Zeg met je eigen woorden wat dit betekent.

Je gaat dan écht Gods Woord begrijpen. Dan zie je hoe zondig je bent, maar ook hoe genadig God wil zijn voor zulke zondaren. Dan zie je pas hoe nodig je God hebt. Je kunt en wilt dan ook niet meer zonder Hem verder leven. Je kunt Hem in je leven niet meer missen. Je bewaart Zijn Woord in je hart. Je denkt erover na. Je wilt ernaar leven.

Antwoorden bij werkboekje -10

1. Letterdoolhof

a. Uitkomst letterdoolhof: Heilige Geest.

b. Zoek in de Heidelbergse Catechismus vraag en antwoord 65 op.

Vul de goede woorden op de stippellijnen in.

De Heilige Geest werkt het geloof in onze harten door de verkondiging van het Evangelie.

c. Wat is het Evangelie?

Dat is het Woord van God, de Bijbel.

d. Wat betekenen deze zinnen voor jou?

Dat betekent voor mij dat ik veel in de Bijbel moet lezen en moet bidden, want de Heere kan en wil door Zijn Woord het geloof in mijn hart geven. Dan zorgt de Heilige Geest dat ik de Heere leer kennen. Dan gaat Zijn Woord voor me open. Dan begrijp ik de Bijbel beter. Dan zie ik ook hoe zondig ik zelf ben en dat ik God in alles nodig heb. Ik kan dan niet meer zonder Hem verder leven. Dan verlang ik naar Hem. Dan wil ik altijd, eeuwig bij Hem zijn om Hem alle lof, eer en dankzegging toe te brengen.

2. Sleutel opdracht

Woorden in de sleutels:

Sleutel 1: harten

Sleutel 2: Woord van God

Sleutel 3: geloof

Sleutel 4: liefde

1. Sleutel 1: Wie is de Kenner der harten? Lees Handelingen 15: 8.

Antwoord: God.

2. Sleutel 2: Waar kun je het Woord van God horen?

Antwoord: In de kerk, op school en thuis.

3. Sleutel 3: Wie woont er door het geloof in onze harten? Lees Efeze 3: 17.

Antwoord: Christus.

4. Sleutel 4: Geloof in God geeft liefde tot God, die het geloof in onze harten werkt. Hoe zag je dat bij Lydia?

Antwoord: Ze nodigde Paulus en de andere mannen uit in haar huis.

b. Een sleutel is een middel om iets te openen. Maak nu de volgende zinnen af door de juiste drie woorden in te vullen. Kies uit: de Heilige Geest, het Woord van God, de Heere Jezus, God, hart, Paulus, het geloof.

Zo is het Woord van God de sleutel om ons hart te openen. Dit is het werk van de Heilige Geest.

3. Hartenpuzzel

Woorden die in de harten staan:

GEDOOPT

THYATIRA

PURPERVERKOOPSTER

GEOPEND

HOORDE

GETROUW

HUIS

VROUW

BAD

Uitkomst overgebleven letters: DIENDE GOD.